

समविष्यं विनिर्दिष्टं पर्वं यासेन धीमता ।
चतुर्दशसहस्रानु पुराणं परिकीर्तितम् ।
भविष्यं सर्वदेवानां साम्यं यत्र प्रकीर्तितम् ॥
गुणानां तारतम्येन समं ब्रजेति हि श्रुतिः ॥”
तत्फलश्रुतिः ।

“तस्मिन्निखिला तु यो दद्यात् पौष्णं विद्वान् विम-
त्सरः ।

गुह्यधेनुयुतं हेमवस्त्रमालाविभूषणैः ॥
वाचकं पुस्तकश्चापि पूजयित्वा विधानतः ।
गन्धाद्यैर्भाष्यभक्ष्यैश्च कृत्वा नीराजनादिकम् ।
यो वै जितेन्द्रियो भूत्वा सोपवासः समाहितः ॥
अथ वै यो नरो भक्त्या कौर्त्तयेच्छृणुयादपि ।
स सुक्तः पातकैर्घोरैः प्रयाति ब्रह्मणः पदम् ॥
योऽप्यनुक्रमणीमेतां भविष्यस्य निरूपिताम् ।
पठेद्वा श्रुणुयाच्चेतो मुक्तिं सुक्तेषु विन्दतः ॥”
इति श्रीनारदीयपुराणे पूर्वभागे दृष्टदुपाख्याने
चतुर्दशपादे १०० अध्यायः ॥ ६ ॥

दशमं ब्रह्मवैवर्तपुराणम् ।

श्रीब्रह्मोवाच ।

“श्रुणु वत्स ! प्रवक्ष्यामि पुराणं दशमं तव ।
ब्रह्मवैवर्तकं नाम वेदमार्गानुद्देशकम् ॥
सावर्णिकं भगवान् साक्षाद्देववैवर्तयेत्यतः ।
नारदाय पुराणार्थं प्राह सर्वमलौकिकम् ॥
धर्मार्थकाममोक्षाणां सारः प्रीतिर्हरौ हरौ ।
तयोरेकदशद्वयं ब्रह्मवैवर्तसुतसम् ॥

रघुनन्दस्य कल्पस्य वृत्तान्तं यन्मयोदितम् ।
श्रुतकोटिपुराणैः तत् संक्षिप्य प्राह वेदवित् ॥
आसन्नतुङ्गा संवत्स्रं ब्रह्मवैवर्तसंज्ञितम् ।
अष्टादशसहस्रानु पुराणं परिकीर्तितम् ॥
ब्रह्मप्रकृतिविघ्नेशकृष्णखण्डसमाचितम् ।
तत्र सूतर्षिसंवादे पुराणौघप्रसङ्गो मतः ॥”
तत्र प्रथमे ब्रह्मखण्डे ।

“हृष्टिप्रकरणं त्वादं ततो नारदवैद्यसोः ।
विवादः सुमहान् यत्र द्वयोरासीत् पराभवः ॥
शिवलोकगतिः पञ्चानुज्ञानलाभः शिवानु-
सुनेः ।

शिववाक्येन तत्पश्चात् मरीचे । नारदस्य च ॥
मननश्चैव सावर्णिकार्थं सिद्धसेविते ।
आश्रमे सुमहत्पुण्ये चैलोक्ताश्रयकारिणि ।
एतद्ब्रह्मखण्डं हि श्रुतं पापविनाशनम् ॥”
द्वितीये प्रकृतिखण्डे ।

“ततः सावर्णिकंवादी नारदस्य समीरितः ।
कृष्णमाहात्म्यसंयुक्तो नानाख्यानकथोत्तरः ॥
प्रकृतेरंशभूतानां कलनाश्चापि वर्णितम् ।
माहात्म्यं पूजनाय च विस्तरेण यथास्थितम् ॥
एतन्मन्त्रतिखण्डं हि श्रुतं भूतिविधायकम् ॥”
तृतीये गणेशखण्डे ।

“गणेशजन्मसंप्रश्नः सपुण्यकमहाव्रतम् ।
पापं तथाः कार्तिकेयेन सह विघ्नेशसम्भवः ॥
चरितं कार्तिकेयस्य जामदग्न्यस्य चाद्भुतम् ।
विवादः सुमहान् पञ्चाङ्गामदग्न्यगणेशयोः ॥
एतद्ब्रह्मखण्डं हि सर्वविघ्नविनाशनम् ॥”

चतुर्थे श्रीकृष्णजन्मखण्डे ।

“श्रीकृष्णजन्मसंप्रश्नो जन्माख्यानं ततोऽद्भुतम् ।
गोकुले गमनं पश्चात् पूतनादिवधोऽद्भुतः ॥
वाल्मीकीमारणा लीला विविधास्तत्र वर्णिताः ।
रासक्रीडा च गोपीभिः शारदी ससुदाहृता ।
रहस्ये राधया क्रीडा वर्णिता बहुविस्तरा ॥
सहाक्रूरेण तत्पश्चात्पथुरागमनं हरैः ।
कंसानीनां वधे वृत्ते साव्यस्य दिजसंस्कृतिः ॥
काश्यसान्दीपनेः पञ्चाद्विदोपादानमद्भुतम् ।
यवनस्य वधः पञ्चाहाराकागमनं हरैः ॥
नरकादिवधस्तत्र कृष्णं विहितोऽद्भुतः ।
कृष्णखण्डमिदं विप्र ! वृणु संसारखण्डनम् ॥”
तत्फलश्रुतिः ।

“पठितश्च श्रुतं ध्यातं पूजितं चाभिवर्णितम् ।
इत्येतद्ब्रह्मवैवर्तं पुराणं चात्यलौकिकम् ॥
आसीत्तं नादिसम्भूतं पठन् श्रुण्वन् विसृज्यते ।
विज्ञानज्ञानप्रसङ्गात् घोरान् संसारसागरान् ॥
लिखित्वेदं यो दद्यान्माध्यां धेनुसमाचितम् ।
ब्रह्मलोकमवाप्नोति स सुक्तोऽज्ञानबन्धनात् ॥
यश्चानुक्रमणीं वापि पठेद्वा श्रुणुयादपि ।
सोऽपि कृष्णप्रसादेन लभते वाञ्छितं फलम् ॥”
इति श्रीनारदीयपुराणे पूर्वभागे दृष्टदुपाख्याने
चतुर्थपादे १०१ अध्यायः ॥ १० ॥

एकादशं लिङ्गपुराणम् ।

श्रीब्रह्मोवाच ।

“श्रुणु पुत्र ! प्रवक्ष्यामि पुराणं लिङ्गसंज्ञितम् ।
पठतां श्रवणतश्चैव भक्तिसुक्तिप्रदायकम् ॥
यच्च लिङ्गाभिर्धनं तिष्ठन् वद्विलिङ्गे हरौऽभ्यधात् ।
मह्यं धर्मादिसिद्ध्यर्थं अयिकल्पकथाश्रयम् ॥
तदेव आसदेवेन भागद्वयसमाचितम् ।
पुराणं लिङ्गसुदितं ब्रह्माख्यानविचित्रितम् ॥
तदेकादशसहस्रं हरमाहात्म्यसूचकम् ।
परं सर्वपुराणानां सारभूतं जगत्त्रये ॥
पुराणोपक्रमे प्रश्नः हृष्टिसंज्ञं पतः पुरा ॥”
तत्र पूर्वभागे ।

“योगाख्यानं ततः प्रोक्तं कल्याणख्यानं ततः परम् ॥
लिङ्गोद्भवस्तद्वर्णनं च कीर्तितं हि ततः परम् ।
सनत्कुमारशेलादिसंवादश्चाथ प्रावनः ॥
ततो दधीचिचरितं युगधर्मनिरूपणम् ।
ततो भुवनकोषाख्या सूर्यसोमान्वयस्ततः ॥
ततश्च विस्तरात् सर्गलिङ्गपुराणानकं तथा ।
लिङ्गप्रतिष्ठा च ततः पशुपतिविमोचनम् ॥
शिवव्रतानि च तथा सदाचारनिरूपणम् ।
प्रायश्चित्तान्यरिष्टानि काशीश्रीशैलवर्णनम् ॥
अन्यज्ञाख्यानं पञ्चाहाराचचरितं पुनः ।
शुसिंहचरितं पञ्चाङ्गलम्बरवधस्ततः ॥
शैवं सहस्रनामाथ दण्डयज्ञविनाशनम् ।
कामस्य दहनं पश्चात् गिरिजायाः करग्रहः ॥
ततो विनायकाख्यानं वृत्ताख्यानं शिवस्य च ।
उपमन्युकथा चापि पूर्वभाग इतीरितः ॥”
तदुत्तरभागे ।
“विष्णुमाहात्म्यकथनमम्बरौघकथा ततः ।

सनत्कुमारनन्दीशसंवादश्च पुनर्मूर्तेः ॥
शिवमाहात्म्यसंयुक्तखानयागादिकं ततः ।
सूर्यपूजाविधिश्चैव शिवपूजा च सुक्तिदा ॥
दानानि बहुधोक्तानि आहप्रकरणस्ततः ।
प्रतिष्ठा तत्र गदिता ततोऽघोरस्य कीर्त्तनम् ॥
ब्रह्मेश्वरी महाविद्या गायत्रीमहिमा ततः ।
चाम्बकस्य च माहात्म्यं पुराणश्रवणस्य च ॥
एतस्योपरिभागस्ते लैङ्गस्य कथितो मया ।
यासेन हि निबद्धस्य रुद्रमाहात्म्यसूचिनः ॥”
तत्फलश्रुतिः ।
“लिखित्वेतत् पुराणानु तिलधेनुसमाचितम् ।
फालगुण्या पूर्णिमायां यो दद्याद्ब्रह्मा दिजातये ।
स लभेच्छिवसायुष्यं जराभरणवर्जितम् ॥
यः पठेच्छृणुयादापि लैङ्गं पापपाहं नरः ।
स भुक्तभोगो लोकेऽस्मिन्नेति शिवपुरं ब्रजेत् ॥
लिङ्गानुक्रमणीमेतां पठेद्दयः श्रुणुयात् तथा ।
तावुभौ शिवभक्तौ तु लोकहितयभोगिनौ ।
जायेतां गिरिजाभक्त्युः प्रसादान्नात्र संशयः ॥”
इति श्रीनारदीयपुराणे पूर्वभागे दृष्टदुपाख्याने
चतुर्थपादे १०२ अध्यायः ॥ ११ ॥

द्वादशं वराहपुराणम् ।

श्रीब्रह्मोवाच ।

“श्रुणु वत्स ! प्रवक्ष्यामि वाराहं वै पुराणकम् ।
भागद्वययुतं श्रवणविद्यामाहात्म्यसूचकम् ॥
मानवस्य तु कल्पस्य प्रसङ्गं मनुकृतं पुरा ।
निबन्ध पुराणेऽस्मिन् श्रुतुं विश्वसहस्रके ॥
आसी हि विदुषां श्रेष्ठः साक्षाद्भाग्यगणो भुवि ।
तत्रादौ शुभसंवादः स्मृतो भूमिवराहयोः ॥”
तत्र पूर्वभागे ।

“अथादिशतवृत्तान्ते रभ्यस्य चरितं ततः ।
दुर्जयाय च तत्पश्चात्काहकल्प उदीरितः ॥
महातपस आख्यानं गौर्धुनपत्तिस्ततः परम् ।
विनायकस्य नागानां सेनान्यादिवयोरपि ॥
गणानाञ्च तथा देवा धनदस्य वृषस्य च ।
आख्यानं सत्यतपसो व्रताख्यानसमन्वितम् ॥
अगस्त्यगीता तत्पश्चाद्भद्रगीता प्रकीर्त्तिता ।
महिषासुरविज्जंसे माहात्म्यं च निशुक्तिजम् ॥
पूर्वाध्यायस्ततः श्वेतोपाख्यानं गोप्रदानिकम् ।
इत्यादिशतवृत्तान्तं प्रथमोद्देशनामकम् ॥
भगवद्दर्शनं पश्चाद्भद्रततीर्थकथानकम् ।
द्वानिंशदपराधानां प्रायश्चित्तं शरीरकम् ॥
तीर्थानाञ्चापि सर्वेषां माहात्म्यं पृथगीरितम् ।
मथुराया विशेषेण आह्वानीनां विधिस्ततः ॥
वर्णनं यमलोकस्य ऋषिपुत्रप्रसङ्गतः ।
विपाकः कर्मणाश्चैव विष्णुव्रतनिरूपणम् ॥
गोकर्णस्य च माहात्म्यं कीर्त्तितं पापनाशनम् ।
इत्येष पूर्वभागोऽस्य पुराणस्य निरूपितः ॥”
उत्तरभागे ।

“उत्तरे प्रविभागे तु पुलस्त्यकुबेराजयोः ।
संवादे सर्वतीर्थानां माहात्म्यं विस्तारात्पृथक् ॥
अशेषधर्माश्चाख्याताः पौष्करं पुण्यपर्व च ।
इत्येवं तव वाराहं प्रोक्तं पापविनाशनम् ॥”